

מסורת הש"ס

א) [זכחים סה:ג] (ב) זכחים
ג. מנחת פג, א) יומא
ד. ד' ירמיה ס. ושי"ן;
ה. (יומא ג.) זכחים כד:
ז. מנחת י. פ"ט דף פג,
ו) יוקרא ה, ו) יוקרא
א, ח) יקדושין גב:
ט) ז"ל תורס, י) ש"ך לעיל
ק. כא, ט) יעניין מוס'
קטדרינ סה. ד"ה יחא,
ל) ז"ל דטמא, מ) ז"ל
נפ"צ דזכחים ק. כד:
ז) דף קכ, ו) יוקרא לז

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אֹהֶל אֶת פֶּר
הַחֻטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וּכְפָר
עֲבֹדוֹ וּבַעֲדוֹ בִּיתוֹ:
יוקרא טו
2. אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה
בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צִוּתוֹ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶת
קָרְבָּנֵיהֶם לַיהוָה בְּיָמֵי
סִינַי:
יוקרא לז

הנהגות הב"ח

א) ת"ח"ה (בדף הקודם)
ואינו וכו' וי"ל דמשמע
לחוד דמנתי: (ג) בא"ד
דמוהקריבו הוה נפקא:
א) בא"ד דללמא רב
הונא סבר כרצ"א דמוקרי
פלוגתיהו קודם הוזה
אבל לפי ר"מ כו"ל ומינות
ופלוגי קודם הוזה נמחת:
ד) בא"ד ואיכא רבנן
דראי דפלוגי: (ה) תוב'
ד"ה וזריך וכו' משני
התרוייהו כדי נסבא
ואי בעית אימא כי
הכא וגרלה:

מוסף רש"י

כדי נסבא. שאל לזרין
(טוסה יט:) מדי דלא
אזכרין למנתייה
כדי (קדושין ה.) מדרבא
בר חנה נפקא.
וקס"ד לו אכזב או כוונה
ואין לך ככל אלו שלא נאמר
סכן בהקרבנא (בבב"ם פח.)

רבינו גרשום

ות"ק וכו' מאחר דנפקא
לן מומלק והקטיר. כלומר
מאחר דנפקא לן הבלה
בעולת העוף מומלק
והקטיר מה הקטירה הראש
בעצמו והנזף בעצמו
אף מליקה וכו' כלומר
והקריבו למה לי השתא
דכתב והקריבו שדינו
מוכרל מחטאת העוף
דרוש ביה נמי הא מה
הקטרה הראש בעצמו
והנזף בעצמו אף מליקה
כו: ידו הימנית מדרבא
בר בר חנה נפקא. כלומר
וכחטאת בהמה כתוב בה
כהונה: ואידך כהונה בעיא
אצבע. כלומר אפי"ג דכתבי
כהונה לא נימא די ימנית
עד דכתב אצבע אבל
אי כתב אצבע אפי"ג
דלא כתב כהונה משמע
די ימנית והכא בחטאת
בהמה כהונה איכא אצבע
ליכא: דלא לישתמיט
קרא וליכתוב מן [בבין]
התורים או מן (בבי היונה
וכו' כמה פעמים בתורה
[כתבי] מן התורין או מן
בבי היונה לא לישתמיט
קרא פעם א' וליכתוב
מן בני התורים או מן
היונה. אלא מדרבא מן
התורים או מן בני היונה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

כב.

עין משפט נר מצוה

קטב א מיי פ"ה מהל'
עבודת יוה"כ
הל"ג:
קם ב ג מיי פ"ג מהל'
אסורי מנח הלכה
ב:

שיטה מקובצת

א) דמיניה נפקא
לן למליק עולת
העוף דמצותו למעלה:
ב) ומהשתא דריש ביה נמי
דמומלק והקטיר דלגמרי
אחש מליקה להקטרה
בין לענין: ג) פסולין
בוה וכוה כדמפרש
בגמ': ד) וכשמכיל כ"ש
שמחצה כל היום ובשעת
הזאה דוקא קאמר קרא
דלא יבדיל כלל אבל
אשעת מצוי בעי למימר
קרא: ט) לא אתא קרא
דמוהקריבו נפקא דחילוק
גמרי וכוה דמוהקריבו הוה
נפיק דחילוק: ו) אבל לעיל
עד סוף הדבור. ג"כ שלא
נמצא בס"י:

אוחזו בראש ובגוף ומוזה. לאחר מליקה הוזה האזה כדכתיב בחטאת
העוף גבי שמיעת קול (ויקרא ה) והזה מדם החטאת וגו': **מאי קאמר.**
דהא אוחזו בראש ובגוף משמע שזריך לאוחזן שניהן בתוך כף ידו
ולא סגי ליה לאוחזו בראש או בגוף ומנא ליה הא בחטאת: **כשהוא**
אוחזו בראש בגוף. שמוחזר הראש
בגוף בשעת הוזה דהא כתיב [שס] ולא
יבדיל: אף כאן כו'. דע"כ היקישא
להכי אתא דהא מול עורף מג"ש
נפקא ליה לקמן וכמשפט חטאת
בהמה לא אמרינן דהא מעוף סליק:
והקריבו. דנעני הבדלה במקצת:
והקריבו למה לי. לחלק דלא נימא
כמשפט חטאת העוף בסמנן אחד
דהא אחש מליקה להקטרה: **ה"א**
כמשפט חטאת העוף. דסליק מיניה:
ואי משום ומלק והקטיר. והוא הוה
מפקין ליה לדרשא אחרינא דמיניה
נפקא לן מליקת עולת העוף
דלמעלה מחוט הסיקרא היא בראש
המוזה דאילו מליקת חטאת העוף
למטה כדליפין לה דזכחים (דף סד:
על קיר המזבח) זה קיר החמטון כו'
בפרק קדשי קדשים וכיון דמיציע לן
למילתא אחרינא לא אליס למעקר
היקישא דכמשפט מההוא דסליק מיניה
דאיכא למדרש היקישא דמליקה
והקטרה לענין ראש המזבח והיקישא
דכמשפט לענין אחיזת ראש וגוף:
השאל דכתיב והקריבו. על כרחך
עקריה מיניה דחילוק לגמרי משמע
ליה לתנא קמא דלא תיגמר מיניה
כלל ואוקמינא אחטאת בהמה ומהשתא
דרישם מומלק והקטיר ללגמרי אחתקש
הקטרה למליקה צין לענין ראשו של
מוזה צין לענין הראש בעצמו והגוף
בעצמו: **משלו ולא משל ציבור.**
מתרוממת הלשכה: **משלו ולא משל**
מעשר. דמתי אשר לו כתובים
בפרשה ואפילו לרבי יהודה דלמרי

מעשר ממון הדיוט הוא להכי אתא אשר לו לממעטיה. וציוס וצידו הימנית
נמי בפר יום הכפורים כתיב [ויקרא טז] כי ציוס הזה יכפר וכתיב ביה אכזב
וכהונה והזה באכזבו אל פני וגו' [שס]: **מצינו לווחו נפקא.** למה ליה
למילפא מחטאת בהמה הא בכולהו קרצנות כתיב ציוס לווחו להקריב
דמשמע ציוס ולא בלילה וכל הקרצנות במשמע: **כל מקום שנאמר**
אכזב וכהונה. ומוקמינן בפי"ק דמנחות (ד' י) או אכזב או כהונה
וגמר ממזרע עני דכתיב ביה [ויקרא ד] וטבל הכהן אכזבו הימנית ומיניה
ילפינן לכל היכא דכתיב כהן או אכזב שתתא עבודה צימין ובעולת
נדבה כתיב כהן [שס א] והקריב הכהן: **ואידך.** הא דאוקמינן במנחות או
אכזב או כהונה הני מילי לרצנן אבל לרבי שמעון אוקמינא התם
דכהונה בעיא אכזב דאפי"ג דכתיב כהונה אי לא כתיב בה אכזב
לא גמרינן בה ימין ות"ק דלעיל כר"ס ספירא ליה: **וס"ק.** דלמר [כא].
כמשפט חטאת בהמה: **ור"א בר"ש.** דלמר [כא]: כמשפט חטאת העוף
ומפיק היקישא לאחיזת ראש וגוף: **מול עורף.** בעולה מנא ליה תרתי
לא מלי גמרינן מיניה דאי מנזכרב לן היקישא למול עורף תו לא ילפת
מיניה אחיזת ראש וגוף דחילוקא דוהקריבו לגמרי ממעט להבדלה
בעולה מדין חטאת דהכי משמע חלק הכתוב בעולה ממליקת חטאת
והטעמה הבדלה וכל שישנו בשחיטה ישנו בבדלה: **גמרי מליקה**
ממליקה. כמה מצינו מה מליקה האמורה בחטאת פירש לך בה הכתוב
מול עורף אף כל מליקה אינה אלא ממול עורף: **בתנאי' צבורין.**
לשון משנה: ה"ג במתניתין **סחלת הליזוב שזוב ושזוב פסול.**
סחלת הליזוב שמתחילין להביא נוזה יפה כהונה סביב לזאזר
פסולין כזה וכוה ט"ק מפרש בגמרא [ע"ז] דבבני יונה פסולין משום
גודלן ובתורין מפני קוטנן דינאו מכלל קטנים ולכלל גדולים
לא כאלו: **גמ'.** **טורין גדולים ולא קטנים.** אמוריס דקרא קין:
גדולים לא קטנים. לקמיה [שס] מפרש מאי משמע: **שיכול והלא דין**
הוא. אי לאו דכתיב תורים והוה ילפינן מדינא דקטנים כשרים:

והלא דין הוא משמע דכלאו האי קרא היה לו לומר כן: **שייבול**

ואפילו קודם הוזה פליגי וא"ת לרז חסדא ולרצא ואצי אמאי מוקמי
מתניתין דלא כר"א ב"ר שמעון הא לכאורה מתניתין קודם הוזה
איירי דומיא דרישא דקתני חטאת העוף כ"ד הוא עושה מולק ראשו
ממול ערפו ואינו מצדיל ומוזה כו' וי"ל דמשמע (א) ליה דמתניתין
פוסל בכל ענין אפילו לאחר הוזה
משום דקא"ר אלעזר ב"ר שמעון
שמעתי שמצדילין ומשמע דקאי
דמתניתין וצא לחלוק עליה ור"ת פירש
דהא דקאמר רבי שמעון צן אליקים
מאי לא יבדיל דקרא אינו צריך להבדיל
היינו בשעת מצי דלדס הוא צריך
וכשמצדיל כל שכן וזשמוציא דס
ובשעת הוזה דוקא קאמר קרא לא
יבדיל כלל אבל אשעת מינאי קאמר
קרא לא יבדיל אין צריך להבדיל
ושצניקין לקרא דליהו דחיק ומוקי
אנפשיה ותריווייהו משמעמי מיניה
דמדאפקיה צלשון לאו קדיש דבשעת
הוזה לא יבדיל ולאסור אף בשעת
מינאי ואלא אתא קרא דמוהקריבו (ט)
נפקא דחילק הכתוב צין חטאת העוף
לעולת העוף ולכן י"ל דאתא קרא
למימר נמי דבשעת מינאי אס ירצה
לא יבדיל והא דקאמר לא שמיע ליה
דר"ש צן אליקים דמשמע שצא לחלוק
על רב חסדא ורצא ואצי היינו
משום דלר"ש צן אליקים אין לחוש
כשמצדיל אחר הוזה עושה מעשה
עולה בחטאת דמנות חטאת נמי כך
היא דקרא אין צריך להבדיל קאמר
וא"ת ולרז הונא דלמר משמיה דרב
במעילה בפרק חטאת העוף (דף טז:
דמינאי חטאת העוף לא מעבד אמאי
פסלי רבנן כשמצדיל אחר הוזה והא
אין כאן מעשה עולה דמחשך בשר
בעלמא הוא כדפרישית לעיל ולמאי
דפרישמי ניחא דלמא רב הונא סבר
(א) כרצ"א דפי' קודם הוזה
ופליגי קודם הוזה אבל לפירוש ר"ת

קשה דאפילו לרצ"א לא פליג אלא לאחר הוזה וליכא למימר דלרצנן
דמתניתין דזכחים (דף סד:) מינאי חטאת העוף מעבד דרב הונא
סבר כר"א ברבי שמעון דהא מהדר הש"ס במעילה לאוקמי כל סתמא
דמתניתין כוותיה וי"ל דיעמיד מתניתין דקתני הבדיל פסול קודם
הוזה ואמי אפילו כר"א ברבי שמעון וסוגיא דזכחים דקאמר מתניתין
דלא כרצ"א אמי כרז אלא בר אהבה דקאמר במעילה דדס מינאי
חטאת העוף מעבד ואיכא רבנן (י) דפליגי עליה דרצ"א אפילו
לרז הונא דמדקאמר שמעתי שמצדילין משמע דפליגי רבנן עליה
וסברי דמינאי מעבד אבל סתם מתניתין דזכחים אמי ספיר כוותיה
כדפרישנו: **ט"ת** **והקריבו.** מה שפירש בקוטרס דאיפכא ליכא
למימר דרבי ישמעאל אקרא דומלק והקטיר סמיך אין נראה דמומלק
והקטיר ליכא לאוכוחי מיניה דלא נימא איפכא דהא אינזריך לראשו
של מוזה אלא מסבירא בעלמא אית ליה לרבי ישמעאל דלמול עורף
אקשיניהו מדע דלמ"ק ורבי אלעזר לא בעו קרא למול עורף אלא ילפינן
במה מצינו מליקה ממליקה: **ואידך** **כהונה בעי אצבע.** בסוף
התורה (מנחות פג.) משני ידו הימנית כדי נסבה ובסוף דס חטאת
(זכחים דף טז.) משני תרווייהו (א) כי הכא ט' וגרלה דלמ"ד דבר הלמד
בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש ז"ל דכדי נסבה דאכזב ט' חטאת גופיה
יליף בגזרה שוה ממזרע דהיינו ימין ט' בפי"ק דזכחים (דף יג) ובפי"ק
דמנחות (דף י.) ואס כן היכי מלי למילף עולת העוף מחטאת
מהיקישא דכמשפט: **נמצא בשר בתורין כו'.** אצרייתא דהכא
לא שייך למידק האי נמצא למעוטי מאי כדדייק לעיל אממתניתין
דנמצא כשר בשחיטה פסול במליקה דהך צרייתא אממתניתין קיימא
לפרושי דתורין גדולים כשרים כו' והדר מקיים נמצא כמו שאמרנו
משמענו ו אבל לעיל לא צריך למתני כלל נמצא דכבר אשמועינן
רישא דשחיטה מן הוואר ומליקה מן העורף ואס שיה צוה וכוה פסול:
שייבול **והלא דין הוא.** בשום דוכתא ל"ג תרווייהו דשיכול
משמע דאי לאו האי קרא לא הוה אמינא הכי אבל
ומה בני יונה כו'. פירוש אי לאו קרא דתורים הייתי מכשיר אפילו
קטנים מקל וחומר ואס תאמר ואי לא כתיב קרא דתורים לא הוה ידעינן תורין כלל דכשרים לקרבן ויש לומר דהכי פירושו שיכול
אי לאו דאקיש רחמנא תורים לבני יונה דמינה ילפינן בסמוך דתורין קטנים לא אלא היה כתוב תורים רחוק מצני יונה דהשתא היה
משמע תורים צין גדולים צין קטנים ואפילו בלא קל וחומר הוה ידעינן אלא דניחא ליה למנקט למילף בקל וחומר אי נמי דהוה
מצי למכתב בני יונה ותורים דהשתא לא הוה מקיש תורים לבני יונה דאיכא למימר דקאי נמי בני תורים ומכל מקום גדולים כשרים מדלא
כתוב בהדיא בני יונה ובני תורים והוה אמינא מקל וחומר דכולם כשרים ט"ל תורים דמשמע גדולים דוקא כדמפרש לקמן דומיא דבני יונה:

ומה